

פרשת ויקהל

שבת שלום לכולם.

סוד התשובה

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צווה ה' לעשות אותם".

שואל הזהר הקדוש (ב קצה א) מהיכן הקהיל משה את בני ישראל, ומסביר שההתקהלות הזאת הייתה לאחר חטא העגל, שבחטא העגל עם ישראל הלך בדרכם של הערב רב, ונפלו בעגל ולכן משה הקהיל אותם והשיב אותם לעצמותם האמתית ללא ערב רב.

לענייננו אנו לומדים מכאן את המושג 'תשובה', ש'תשובה' פרוש שהאדם שב להיות טוב כמו בתחילה. כמו עם ישראל שהם בעצמותם טובים ונקיים, רק שההתערבות עם הערב רב והגויים עלולה לגרום להם ללכת בדרכים עקלקלות שאינם הולמות את מידותיהם הטובות והנעלות. כמו שנרמז בפסוק בשמואל "ותשובתו הרמתה כי שם ביתו", שהפסוק מרמז שהתשובה פירושה לשוב לרמתך הנעלית.

ובעניין זה כתב הרב חיים כהן, וז"ל: המילה 'תשוב' רומזת לנו על סוד התשובה. כידוע, הבריאה שברא הקב"ה היא טובה ומתוקנת. כל דבר שנברא הוא טוב ביסודו. החטאים והקלקולים מתחילים להיווצר רק בשעה שהאדם מתרחק מהטבע היסודי שממנו הוא נברא. כך אומר הכתוב - "אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים" (קהלת ז ט). האדם ביסודו ישר, רק מתוך התרחקות מהטבע האמתי של בריאתו, הוא מתחיל להתעוות ולהתפתל ולהסתבך בשלל חטאים וקלקולים. נמצא, שעיקר כוח התיקון נעוץ בחזרה אל הטבע המקורי של הבריאה, אל היסוד הבריא שעליו נברא האדם.

בעניין זה חשוב להדגיש - לפני שמתחילים להתעסק בחטא, צריך לדעת שישנו מצב בריא ומתוקן, והחטא הוא קלקול מצב זה. חטא הוא מלשון להחטיא שפרושו סילוף ואיבוד הדרך הישרה והבריאה. הבריאה כולה טובה ומשוכללת, היא מתנהלת בהרמוניה על פי חוקים

לומדים להיות אנשים טובים

וסדרים שהקב"ה חקק בה. הבריאה היא מערכת 'בריאה' ביסודה, זורמת בצורה ישרה ומתוקנת, כל עוד לא נפגמה בגלל מעשים מקולקלים. אומרים חכמים (קהלת רבה ז"ט):

"בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחים הן וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי". הווה אומר, המפגש הראשוני של האדם עם הבריאה היה על בסיס זה – הבריאה היא טובה ומתוקנת, נאה ומשובחת, באופן שהאדם אינו צריך להמציא את הבריאות והתיקון, אלא לשמר את הטבע הישר.

עיקרון זה שופך אור חשוב על עניין התשובה. **התשובה איננה המצאת המצב המתוקן אלא שיבה וחזרה אליו.** הטבע הבריא מונח ביסוד החיים שלנו, איננו צריכים לברוא אותו אלא פשוט לשוב אליו. האדם איננו צריך 'לטפס' מעל עצמו כדי להגיע אל המצב המתוקן. המצב המתוקן מונח בעצם טבעו ועליו לשוב ולהיפתח אליו, לפעול בהתאם ליסוד הבריא והרענן שעליו נברא. יסוד זה נעוץ בעצם המילה 'תשובה' שמשמעותה לשוב. השיבה מבטאת את העובדה שדווקא החטא הוא המצב הלא נורמלי, הוא הסילוף והזיוף, ואלו התשובה אל המצב המתוקן היא שיבה אל הטבע האמתי והבריא.

שלושה דברים חשובים אנו למדים מיסוד זה: האחד, **השיבה אל הטבע היא דבר קל, שכן** האדם איננו צריך להמציא ולחדש בקרבו את המידות הטובות אלא פשוט להיחשף אליהן, להסיר את ההתנהגות המעכבת את התגלותן ולהאמין בטובו הפנימי. השני, **השיבה אל הטבע היא דבר מוכרח.** שכן הטבע הטבוע בתוכנו לא ינוח ולא ישקוט עד שנשוב אליו. לכן ישראל מובטחים שיעשו תשובה. השלישי, **השיבה אל הטבע היא דבר נעים ומענג,** שכן אין עונג בעולם אלא בהיותנו מצויים במה שמתאים לנו באמת.

אם כן, ההתעוררות לתשובה איננה מתחילה מהחטא, אלא להפך, מהידיעה שישנו מצב אחר, בריא ונורמלי, שאליו יש לשאוף ולשוב. גם בזמן החטא והקלקול ניתן לשער ולהרגיש את המצב המתוקן, שכן הוא מונח בעצם טבעו ולעולם לא יאבד מאתנו. התשובה מתעוררת דווקא כשהלב מתעורר להרגיש בחיסרון המצב המתוקן והבריא. התעוררות זו היא עדות נפלאה על ראשית ניצני התיקון, על העוגן שמצליח להינעץ בקרקע הבריאה והיציבה ומבשר על ההתקרבות לחוף מבטחים. ההכרה בחטא שהוא חטא, סילוף וקלקול, מעידה על כך שהבריאות שבה לפעם באדם ומעוררת אותו לשנות את מצבו ולהתיישר לפי טבעו האמתי. עכ"ל.

שבת שלום לכולם.